

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/100/2014
Identifikačné číslo spisu:	7014200410
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7014200410.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa: H. Y., bytom R. č. XX, T., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 5. mája 2014, č. k. 4Sd/12/2014-13, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 5. mája 2014, č. k. 4Sd/12/2014-13, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 5. mája 2014, č. k. 4Sd/12/2014-13, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX z 13.03.2014 a navrhovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že predmetom konania je rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX z 13.03.2014 (ďalej len „rozhodnutie odporkyne“), ktorým podľa § 65 ods. 2, § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), § 12 ods. 3 písm. d) a e), § 14 ods. 4, § 21 a § 174 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 04.01.2013 z dôvodu, že služobný pomer navrhovateľa bol ukončený z iného dôvodu, ako je uvedené v § 12 ods. 3 písm. d) a e) zákona č. 100/1988 Zb. a preto dôchodkový vek navrhovateľa nie je 55 rokov veku. Navrhovateľ sa preskúmania rozhodnutia odporkyne domáhal z dôvodu, že v ňom neuviedla, koľko rokov dôchodkového poistenia mimo služobného pomeru sa mu započítava, a uviedol, že od Ministerstva vnútra SR poberá výsluhový príspevok, ale žiada od odporkyne dôchodok za roky 1973 až 1977 a 1999 a 2000. V súdnom konaní uviedol, že zo služobného pomeru bol prepustený a preto sa na neho vzťahuje ustanovenie § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb.

Navrhovateľ bol príslušníkom Policajného zboru od 01.09.1977 do 01.09.1977, teda 15 rokov a 185 dní, pričom služobný pomer navrhovateľa bol ukončený na základe jeho žiadosti o uvoľnenie z rodinných dôvodov a bol mu priznaný príspevok za službu. Na tom základe mal krajský súd preukázané, že navrhovateľ nespĺnil podmienku na priznanie starobného dôchodku podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. od dovŕšenia veku 55 rokov, lebo zo zamestnania nebol prevedený alebo uvoľnený z dôvodu racionalizačného alebo organizačného opatrenia, ani z dôvodu trvalej straty spôsobilosti vykonávať doterajšiu prácu vzhľadom na zdravotný stav alebo z dôvodu choroby z povolania alebo ohrozenia takou chorobou pre dosiahnutie najvyššej prípustnej expozície [§ 12 ods. 3 písm. d) a e) zákona č. 100/1988 Zb.] a zároveň nespĺnil ani jednu z podmienok uvedených v § 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb., pretože nebol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) tohto zákona. Keďže jeho služobný pomer bol ukončený z iného dôvodu, ako z dôvodu uvedeného v § 12 ods. 3 písm. c) a d) zákona č. 100/1988 Zb., dôchodkový vek navrhovateľa nie je 55 rokov. Z uvedených dôvodov krajský súd považoval rozhodnutie odporkyne za súladné so zákonom a preto ho potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že odporkyňa je štátnou inštitúciou a nie je zrejmé, kto ju zastupoval, lebo to (v rozsudku) nie je uvedené, hoci na pojednávaní súdu odporkyňu zastupovala jedna pani a nevie, čo na záver pojednávania povedala, lebo nič nepočul a jej vyjadrenie v rozsudku uvedené nie je. Sociálna poisťovňa nezosúladiť svoju aplikačnú prax s rozhodnutiami najvyššieho súdu v súvislosti s pracovnými kategóriami. Poukázal na to, že krajský súd ani Sociálna poisťovňa neprihliadli na ustanovenie § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, podľa ktorého chráni život a bezpečnosť osôb a majetku; keď mu to Policajný zbor umožnil, riešil situáciu tak, že „chránil život svojej matky“, o ktorú sa staral až do jej smrti a Sociálna poisťovňa mu neposkytla ani príspevok za starostlivosť o blízku osobu len s odôvodnením, že mu nič nepatrí, lebo má výsluhový príspevok. Žiadal, aby sa najvyšší súd vyjadril aj k otázke, či mu príspevok na opatrovanie patril. Ďalej namietol, že v rozsudku nie je uvedené nič o „Informácii o stave individuálneho účtu poistenca“.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že z rozsudku krajského súdu nie je zrejmé, kto zastupoval odporkyňu v konaní pred súdom, ani ako sa tento zástupca na pojednávaní vo veci vyjadril, táto jeho námietka nie je dôvodná.

Podľa § 120 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. Sociálna poisťovňa je právnická osoba so sídlom v Bratislave.

Podľa § 21 ods. 1 písm. b) O.s.p. za právnickú osobu koná zamestnanec, ktorý tým bol poverený štatutárnym orgánom.

Zo zápisnice o pojednávaní krajského súdu dňa 05.05.2014 vyplýva, že odporkyňa nebola právne zastúpená advokátom, ale že poverila na zastupovanie svoju pracovníčku, ktorá sa preukázala poverením z 19.09.2012. Súčasne zo zápisnice o pojednávaní vyplýva, že poverená zástupkyňa žiadala, aby súd jej rozhodnutie potvrdil, keďže navrhovateľ nespĺnil jednu zo zákonných podmienok na priznanie starobného dôchodku, t. j. nedosiahol požadovaný dôchodkový vek. Toto vyjadrenie je uvedené aj v písomnom vyhotovení rozsudku v druhom odseku na strane 2 rozsudku.

Neprávoplatné rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia o nároku na dávky sociálneho poistenia, teda aj o nároku na starobný dôchodok, súdy preskúmajú v konaní podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. na základe opravného prostriedku (návrhu na jeho preskúmanie). Súd na základe opravného prostriedku môže preskúmať len napadnuté rozhodnutie, nemôže sa zaoberať inými, v minulosti nepriznanými nárokmi. Z uvedeného dôvodu krajský súd ani odvolací súd nie sú oprávnené zaoberať sa v tomto konaní otázkou, či príspevok za opatrovanie matky (prevažne bezvládnej od 01.02.1994) bol navrhovateľovi zamietnutý v súlade so zákonom. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že rozhodovať o nároku na peňažný príspevok za opatrovanie občana s ťažkým zdravotným postihnutím (§ 64a zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci) od 01.01.2001 bol príslušný Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, nie odporkyňa.

Predmetom konania bolo preskúmanie rozhodnutia odporkyne, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od XX.XX.XXXX, teda odo dňa, ktorým navrhovateľ, narodený XX.XX.XXXX, dovŕšil 55 rokov veku. Odporkyňa zamietnutie žiadosti odôvodnila tým, že navrhovateľ nespĺnil podmienky na vznik nároku na tento dôchodok dňom dovŕšenia veku 55 rokov, lebo jeho služobný pomer nebol ukončený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e) zákona č. 100/1988 Zb.

Navrhovateľ bol príslušníkom Policajného zboru od 01.09.1977 do 01.03.1994 (potvrdenie Ministerstva vnútra SR z 09.09.2013), teda 16 rokov a 181 dní v I. kategórii funkcií (I. pracovnej kategórii). Jeho služobný pomer bol ukončený dohodou podľa § 191 ods. 1 zákona č. 410/1991 Zb. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru na základe žiadosti navrhovateľa o uvoľnenie zo služobného pomeru z vážnych rodinných dôvodov - potreby trvalej starostlivosti o matku. Navrhovateľ sa domáhal priznania starobného dôchodku odo dňa dovŕšenia 55. roku veku.

V zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Navrhovateľ vykonával službu policajta menej ako 20 rokov, preto nespĺňa jednu z podmienok vzniku nároku na starobný dôchodok odo dňa dovŕšenia veku 55 rokov podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb.

V zmysle § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. sa služba policajta zaradená do I. kategórie funkcií hodnotí navrhovateľovi ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h).

Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach,
- b) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b), ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e),
- c) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h).

Zamestnaním, uvedeným v § 14 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. je zamestnanie v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach.

Zamestnaním, uvedeným v § 14 ods. 2 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. sú ostatné zamestnania v baníctve vykonávané pod zemou v hlbinných baniach.

Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľ nespĺňa podmienku pre vznik nároku na starobný dôchodok od dosiahnutia veku 55 rokov podľa § 21 ods. 1 písm. a) a b) zákona, lebo nevykonával zamestnanie v baníctve.

Taktiež nespĺnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok od dosiahnutia 55. roku veku podľa § 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb., lebo jeho služobný pomer policajta, zaradený do I. pracovnej kategórie, netrval 20 rokov.

Odporkyňa okrem poukázania na ustanovenie § 21 ods. 1 písm. a), b) a c) zákona č. 100/1988 Zb. poukázala aj na to, že navrhovateľ nespĺňa podmienky na priznanie starobného dôchodku od dosiahnutia veku 55 rokov ani podľa § 12 ods. 3 písm. d) a e) zákona č. 100/1988 Zb., lebo jeho služobný pomer bol ukončený z iného dôvodu, ako sú dôvody uvedené v tomto ustanovení.

Podľa § 12 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. rozhodným obdobím je obdobie desiatich po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov pred rokom,

- a) v ktorom vznikol nárok na dôchodok,
- b) do ktorého spadá deň skončenia zamestnania vykonávaného po vzniku nároku na starobný dôchodok alebo deň, od ktorého sa priznáva starobný dôchodok, pokiaľ bol občan po vzniku nároku na starobný dôchodok ďalej nepretržite zamestnaný až do tohto dňa a nepoberal starobný dôchodok ani jeho časť alebo invalidný dôchodok,
- c) v ktorom občan naposledy skončil zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. a) až l) alebo zamestnanie II. pracovnej kategórie, ak bol zamestnaný v týchto zamestnaniach aspoň 20 rokov, alebo zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. a), ak bol zamestnaný v tomto zamestnaní aspoň päť rokov,
- d) v ktorom bol občan uvoľnený v súvislosti s uskutočňovaním racionalizačných a organizačných opatrení uvedených vo vykonávacom predpise, ak občan požiadal, aby sa prihládlo na toto rozhodné obdobie, alebo
- e) v ktorom bol občan prevedený alebo uvoľnený zo zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a) a b) preto, že natrvalo stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav spôsobilosť ďalej vykonávať doterajšiu prácu alebo ju nesmel vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou alebo pre dosiahnutie najvyššej prípustnej expozície, ak občan požiadal, aby sa prihládlo na toto rozhodné obdobie.

Z citovaného ustanovenia je zrejmé, že uvoľnenie zo zamestnania z dôvodov uvedených v písm. d) a e) nie je právne významné pre posudzovanie nároku na skorší vznik nároku z titulu doby služby policajta.

Aplikácia § 12 ods. 3 písm. d) a e) zákona č. 100/1988 Zb. sa teda na prípad navrhovateľa vôbec nevzťahuje, keďže nebol preradený alebo uvoľnený zo zamestnania v baníctve vykonávaného pod zemou v hlbinných baniach ani v súvislosti s uskutočňovaním racionalizačných a organizačných opatrení uvedených vo vykonávacom predpise.

Služobný pomer navrhovateľa bol navyiac skončený na jeho žiadosť, ktorú odôvodnil potrebou poskytnutia starostlivosti svojej matke. Chybná aplikácia ustanovenia § 12 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. pritom nemala vplyv na zákonnosť rozhodnutia odporkyne.

Z uvedených dôvodov mal aj odvolací súd preukázané, že navrhovateľ nespĺnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok od dosiahnutia veku 55 rokov, t. j. odo dňa XX.XX.XXXX a nárok na

starobný dôchodok mu vznikne najskôr od dovŕšenia všeobecného dôchodkového veku, ustanoveného v § 65 zákona č. 461/2003 Z. z.

Keďže podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok od dosiahnutia veku 55 rokov navrhovateľ nespĺnil, nebolo už potrebné, aby odporkyňa skúmala, aké doby poistenia (zamestnania) treba navrhovateľovi hodnotiť na dôchodkové účely. Navrhovateľ má v zmysle § 226 zákona č. 461/2003 Z. z. možnosť požiadať Sociálnu poisťovňu o poskytnutie informácie o zmenách stavu jeho individuálneho účtu.

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd po preskúmaní rozhodnutia odporkyne dospel k záveru, že bolo vydané v súlade so zákonom a preto rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 219 O.s.p., aj keď čiastočne z iných dôvodov.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1, § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.